

Párizsi és oslói színház előadásával ért véget szerda este a Divadelná Nitra fesztivál 14.

Párizsi és oslói színház előadásával ért véget szerda este a Divadelná Nitra fesztivál 14.

évfolyama

A XIV. Divadelná Nitra fesztivál zárónapján a külső és a belső táj titkainak feltárására vállalkozott két előadás. A Párizsban működő Frenák Pál Társulat előadása két részből állt, melyek a Fiúk (Rejtett Férfiak) és a Csajok (Credo Hysterica) címet viselték. Frenák egyaránt eljátszik a nemi szerepekről alkotott sztereotip elképzelésekkel és a saját, időnként rendhagyó véleményével a férfiak és nők alaplényegéről. A Fiúk valamiféle metafizikus edzőteremben léteznek, mely időnként afféle kozmikus sportpályává változik. Frenák meghagyja a férfiaknak a küzdelmet, az erőfitogtatást, de öncélúvá, artistikussá teszi. A férfierő-duzzadás csak a szépséget szolgálja, belefeledkeznek saját testükbe az esztétikus hímek. Három kötél segíti a tér leigázásában a táncosokat. A mozgás még nem akrobatika, de már nem is tánc, a féktelen energia narcisztikus megszelídítése. Lüktető, zörgő, bűgő, ricsajos elektromos zenék váltakoznak szerelmi bánatról regélő magyar népdallal és emelkedett kortárs komolyzenével. A Fiúk kipróbálják a kemény legénységet, a homoerotikus gyengédséget, a tulajdonságok nélküli angyságot és a rendetlenkedő kisördögséget. Mindennek ellenére a hímjelenlétnek megvan a maga szigora, szikársága, még a humor, az irónia felbukkanásában is van valami komorság. A Csajok agresszívebbek, szertelenebbek és harsányabbak, mint a Fiúk. Frenák kritikus látásmódját jellemzi, hogy az egyik nő férfi. A Csajok a földön vonagló vagy éppen minden porcikájukban feszülten remegő kis állatkák. A férfiak küzdenek, fitogtatják képességeiket, de a nők harcolnak igazán, ők érik el az élet változásait. Az előadás érinti az anyaságot, a szépségkultuszt, a gyengédséget és gondoskodást.

A norvég Verdensteatret Koncert Grönlandért című előadása a színház határának legszéléig merészkedik, sőt át is lépi azt. A műsorfüzetben nincsenek feltüntetve színészek, rendezők, képzőművészek, zenészek, egyszerűen a művészek szó áll a nevek előtt. Az előadás az alkotók grönlandi expedíciójának élményéből született, ahol – saját bevallásuk szerint – a zavartság fokozatosan változott lenyűgözöttséggé, mint ahogy az előadásban is. Az oslói színház a grönlandi létet, életérzést egzotikus mitológiaként játssza el, mely fokozatosan benyeli azt, aki találkozik vele. Ez a koncert egyszerre akusztikus és vizuális. Egy ismeretlen világ makettje a tér, természetes anyagok keverednek ipari tárgyakkal. Szerves és szervetlen egyesül különféle rejtélyes valamikké: állatokká, manókká, istenekké, objektumokká. A színészek animátorok, akik életre keltik ezeket az önállósuló „valamiket”. A beszéd érthetetlen morfondírozásként van jelen: ketten elmélyülten beszélgetnek, de a titokzatos világ hangjai elnyomják szavaikat. Nincs megfejtés, nem lehet szavakkal átadni a tudást, csak hangulat van és az öntörvényűen létező lények fölfoghatatlan története. Megtörténik valami, aztán kinek-kinek műveltsége, ízlése, identitása szerint juthatnak eszébe mitikus történetek, legendák. Tengeri állatok csontjaiból, rozsdás fémtárgyakból, korhadó fákból s ezernyi más kacatból állnak ezek a bűvös tárgyak, melyek varázskellékek és élőlények egyszerre. Tengerként hömpölyögnek a monoton képek: az előtérben bábszínházként nyüzsögnek a lények, a háttérben árnyaikból áll össze világegyetemük, majd az árnyak elmosódnak, elmozdulnak, kísértetekké lesznek, akiket amúgy sem érthetünk. A civilizáció ígéretét, az emberi értelem diadalát jelentő hajók úsznak el a titok mellett, egy bennszülött ténfereg a jégkásának tűnő tenger partján. Van, csak van. Ez a dolga. Mérhetetlenül agresszív zene váltakozik ringatóan szépséges melódiákkal. A tárgyak között kitüntetett helyen forgó „sámánfa” képe a vászonra vetül, és DNS-molekulaként, egyféle meditatív rajzolatként vagy a lét erővonalaként szünteti meg a színház még utolsó féltve őrzött reményét – s változtatja a befogadást bekebelezéssé. S

Színház volt ez a furcsa táj

Írta: Új Szó

2005. október 01. szombat - Módosítás: 2005. október 01. szombat

nem a néző, aki bekebelez – a nézőt kebelezik be. Hogy sok-e vagy kevés a szemlélőből megélővé levés, azt már mindenki maga dönti el. Az előadás több időt is adhatott volna a belső útra és radikálisabban lehetett volna idegen, hiányzott a teljes elveszettség, a nyelven túllépés szédítő élménye, maradt még kapcsolat a „mi világunkkal”. A végén a norvégok különös világukat interaktív játszóházzá változtatták, bárki beléphetett a térbe, és részletesen megismerkedhetett a lét-gépezettel.

FORGÁCS MIKLÓS